



Folketingets Social-,
Indenrigs- og Børneudvalg

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sm@sm.dk
www.socialministeriet.dk

Sagsnr.
2018 - 4901

Doknr.
641050

Dato
13-12-2018

Folketingets Social-, Indenrigs- og Børneudvalg har d. 14. september 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 612 (alm. del) til børne- og socialministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Adsbøl (DF).

Spørgsmål nr. 612:

"I rapporten fra Justitia "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces" af 7. september 2018 opstilles to alternative modeller for et organ, der kan have kompetence til at træffe afgørelser i sager om tvangsanbringelse, og som efter Justitias opfattelse vil styrke de involverede parterets retssikkerhed betragteligt; Forslag 1: Nævnsbehandling og Forslag 2: Det familieretlige system.

Vil ministeren kommentere og vurdere fordele og ulemper ved hhv. forslag 1 og 2 og give en (eventuel skønsmæssig) beregning over, hvad det vil koste at gennemføre hvert forslag?"

Svar:

Det er helt afgørende med en god kvalitet i så indgribende sager som anbringelse uden samtykke. Derfor er jeg også glad for, at aktører på området, såsom Justitia, peger på mulige løsninger for at øge kvaliteten og retssikkerheden i disse sager. Men jeg mener ikke, at løsningen skal findes i at flytte beslutningskompetencen i sager om anbringelse uden samtykke.

Jeg er i stedet af den principielle holdning, at sager om anbringelse bør behandles i kommunen, da de har helhedskendskabet til barnet og familien m.v. Jeg kan blive bekymret for, hvordan der skal skabes sammenhæng i indsatsen, hvis familieretshuset eller et separat nævn behandler spørgsmålet om anbringelse, mens kommunen står for øvrige sociale indsatser for barnet eller den unge, fx forebyggende indsatser, støtte til barnet under anbringelsen og støtteperson til forældre. Hertil kommer, at der er risiko for, at det vil forlænge sagsbehandlingstiden betydeligt, hvis et selvstændigt nævn skal have overdraget sagsmateriale fra kommunen, og samtidig skal have adgang til at anmode om nye oplysninger, udredninger mv. som grundlag for indstilling og afgørelse. Dette vil ikke være til gavn for udsatte børn og unge.

Samtidig har vi med de gældende regler allerede i dag et uafhængigt børn og unge-udvalg, der træffer afgørelse i de mest indgribende sager på børneområdet, såsom i sager om anbringelse uden samtykke. Børn og unge-udvalget består af en byretsdommer, to pædagogisk-psykologisk sagkyndige og to medlemmer af kommunalbestyrelsen.



Det er byretsdommeren i udvalget, der har ansvaret for at sikre, at sagerne er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan træffes afgørelse. De pædagogisk-psykologiske sagkyndige har bl.a. til opgave at yde vejledning, vurdere om der er indhentet de fornødne børnesagkyndige udtalelser og undersøgelser til at belyse sagen, ligesom de kan vejlede om hvilke foranstaltninger, der ud fra en børnesagkyndig vurdering, må anses for bedst egnede til at fremme barnets eller den unges udvikling.

Endelig har både børn og unge, der er fyldt 12 år, og forældremyndighedsindehaveren ret til gratis advokatbistand, når en sag skal behandles i børn og unge-udvalget og ved en efterfølgende behandling af en klage over udvalgets afgørelse i Ankestyrelsen. Kommunens afgørelser om bl.a. anbringelse uden for hjemmet kan desuden efter de gældende regler indbringes for byretten.

Selvom jeg ikke er enig i det hensigtsmæssige i at flytte beslutningskompetencen i disse sager, så er jeg dog helt enig i, at de involverede parterets sikkerhed er utrolig vigtig i så indgribende sager som anbringelse uden samtykke. Udgangspunktet i lovgivningen er, at kommunen altid skal søge at få forældrenes og den unges samtykke til en anbringelse, og derfor har jeg besluttet at igangsætte en undersøgelse, der skal afdække årsagerne til stigningen i antallet af anbringelse uden samtykke, og dermed give et grundlag for at vurdere, om der er behov for at lave ændringer på anbringelsesområdet.

Desuden er det i satspuljen for 2019 aftalt at igangsætte tre initiativer, der skal øge forældrenes retssikkerhed og forbedre afgørelsesgrundlaget i sager om anbringelse uden samtykke.

For det første bliver det et lovkrav, at indstillingen om anbringelse uden samtykke til børn og unge-udvalget skal indeholde en særskilt vurdering af forældrenes kompetencer i forhold til at håndtere barnet og barnets evt. udfordringer. Det skal styrke oplysningsgrundlaget i sagerne. For det andet bliver det også et lovkrav, at når der foretages psykologiske undersøgelser af forældrene i forbindelse med den børnefaglige undersøgelse, så skal det ske med brug af en autoriseret psykolog. Det er med til at sikre kvaliteten i de undersøgelser, der foretages af forældrenes kompetencer. For det tredje skal de nuværende retningslinjer for udarbejdelse af forældrekompetenceundersøgelser fra 2011 opdateres, så de er tidssvarende og indeholder nyeste viden om emnet.

Derudover er der i satspuljen for 2019 afsat varige midler til et nyt undersøgelseskoncept, der årligt skal give et aktuelt billede af sagsbehandlingen i kommunerne. Undersøgelsen skal bl.a. danne grundlag for at vurdere, om der fx er behov for at iværksætte tiltag til at styrke området.

Til brug for beregningen af de økonomiske konsekvenser af begge forslag har jeg anmodet Justitsministeriet om oplysninger om, hvad omkostningerne pr. sag vil være i sager om anbringelse uden samtykke ved behandling i første instans i byretten (familieretten) og i anden instans i landsretten. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen indhentet bidrag fra Domstolsstyrelsen. Derudover har Økonomi- og Indenrigsministeriet bidraget med oplysninger vedrørende de nuværende omkostninger i Ankestyrelsen ved behandling af sager om anbringelse uden samtykke.

Det skal indledningsvist bemærkes, at det i de økonomiske skøn nedenfor antages, at børn og unge-udvalget bibeholder afgørelseskompetencen fsva. andre afgørelser efter servicelovens § 74 end anbringelse. Dertil er lagt til grund, at det kommunale tidsforbrug på sagsoplysning og indstilling er uændret i forhold til gældende praksis i begge modeller.



Forslaget om det familieretlige system, vurderes med betydelig usikkerhed at medføre merudgifter for ca. 47.000 kr. pr. sag.

Justitia foreslår med denne løsning, at det er Familieretshuset, som forbereder, oplyser og indhenter eventuelle nødvendige undersøgelser til sagen. Vurderingen er, at der gennemsnitligt skal anvendes 40 timer til forberedelse, oplysning og undersøgelse af sagen i Familieretshuset, inden familieretten kan træffe afgørelse, samt 5 timer til at børnesagkyndige i børneenheden kan sikre barnets trivsel og inddragelse i egen sag.

Da tvangsanbringelsesager er særdeles indgribende for de berørte parter, forventer Justitsministeriet, at en betydelig andel af familierettens stadfæstelser om tvangsanbringelse fremover vil blive indbragt for landsretten. Givet at landsretten vil være første klageindsats antages klageandelen at være sammenlignelig med klageandelen fra børn og unge-udvalgene til Ankestyrelsen på ca. 80 pct.

Forslag om nævnsbehandling vurderes med betydelig usikkerhed at medføre merudgifter for ca. 46.000 kr. pr. sag

Det antages, at omkostningerne i nævnet svarer til omkostningerne i de nuværende børn og unge-udvalg. Dog forventes det, at formanden for nævnet modtager samme vederlag som i dommeraftalen om særskilt vederlag til formanden for Psykolognævnet. Dertil kommer en ikke opgjort transportomkostning for nævnsmedlemmerne, som blandt andet vil afhænge af den geografiske spredning, i forhold hvor mange steder nævnet skal kunne samles.

Nævnet understøttes af et sekretariat, som skal foretage en intens prøvelse af sagens oplysning. Med henvisning til Justitias rapport (s. 77), antages dette at være sammenligneligt med Ankestyrelsens prøvelse af tilsvarende kommunale afgørelser, som i det nuværende system påklages til Ankestyrelsen.

Ankestyrelsen udgår som klageinstans, hvorefter byretten vil være første klageinstans. Det antages, at der vil være samme klageandel som til Ankestyrelsen i dag. Derudover indgår landsretten som anden klageinstans, som til brug for beregningerne antages at have samme klageandel som nuværende anden klageinstans fra Ankestyrelsen til byretten på ca. 80 pct. af byrettens stadfæstelser.

Ifølge Danmarks Statistik blev der truffet 341 afgørelser om anbringelse uden samtykke af børn og unge i alderen 0-17 år i 2017. Heraf er der enkelte gengangere med mere end én afgørelse, hvorfor der er tale om 334 børn og unge i alt.¹

På baggrund af disse tal skønnes forslaget om familieretssystemet og forslaget om et nyt nævn hver især at medføre merudgifter på ca. 16 mio. kr. årligt.

Med venlig hilsen
Mai Mercado

¹ Afgørelser om anbringelser uden samtykke af børn og unge i alderen 0-17 år i 2016. Den samme person kan have fået iværksat flere anbringelser i løbet af perioden og kan således optræde flere gange. "Anbringelser uden samtykke" omfatter anbringelser uden samtykke efter servicelovens § 58, herunder anbringelser uden samtykke til trods for, at forældremyndighedens indehaver og den unge, der er fyldt 15 år, har samtykket, jf. § 58 stk. 2 og 3. Anbringelser som led i afsoning, jf. § 78 i straffuldbyrdelsesloven, og som led i en ungdomssanktion, jf. § 74 a i straffeloven, samt anbringelser i varetægtssurrogat, jf. § 765 i retsplejeloven, indgår ikke. Det samme gælder formandsafgørelser, jf. serviceloven § 75 efter § 58 samt anbringelser af børn og unge, hvor samtykkegrundlaget er uoplyst.